

บทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนสารคามพิทยาคม

Roles of Government in Promoting English Program Education : A Case Study of Sarakhampittayakhom School

องอาจ ผู้จำเริญ¹, หวณ ชูเพ็ญ²

Ongarj Phoojamrern¹, Hhakuan Coopen²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

พื้นที่ศึกษา คือ โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบเจาะจง จำนวน 35 คน ได้แก่ นักเรียน โครงการ English Program 25 คน อาจารย์ผู้สอนชาวไทย 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน และผู้ปกครองนักเรียน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามระดับการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะแบบบทบาทของภาครัฐ แบบปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้สถิติ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ บทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน มีความเข้าใจต่อระดับการปฏิบัติบทบาทของภาครัฐ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ส่วนผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน โดย 1) ด้านบุคลากร มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านงบประมาณ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาของโครงการ English Program และ 4) ด้านการจัดการมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษารวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ต่อโครงการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

English Program ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ควรเพิ่มเติมเรื่อง การปรับโครงสร้างหลักสูตรและมีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการสอนและนักเรียนให้รองรับกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ : บทบาทรัฐ, โครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

Abstract

This purposes of this research were 1) to study the current situation and problems in educational provision in English Program based on curriculum of Ministry of Education of Sarakhampittayakhom School. 2) to study roles of government in promoting English Program Education and 3) to promote educational provision in English Program based on curriculum of Ministry of Education.

The study area was Sarakhampittayakhom School, Sarakhampittayakhom Province. Data were collected through 35 purposive sampling concerning people including 25 students, 3 Thai teachers, 2 administrators and 5 parents. The research tools were questionnaires with open questions about proper of developing and method of English Program in the school and records of an interview. The data derived from the survey is analyzed by frequency (f), percentage (%), mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.) methods that were presented in table, chart and content analysis.

The research showed that the conditions of educational provision in English Program based on curriculum of Ministry of Education of Sarakhampittayakhom School. Administrators, Thai teachers and students understanding of the roles of government at high level in 4 areas and level in the 4 areas of the parents at the very high level by 1) Personnel was to promote professional standards and teacher development and continuing education. 2) Budget decentralized administration and management of the budget to the board and the office of education and educational institutions in the area of study. 3) Materials were developed by policies, standards and core curriculum of basic education that corresponds to the study of the English Program. and 4) Management educational standards are defined and quality assurance systems, include the participation of individuals, families, communities, community organizations, local governments, private organizations, professional organizations, religious institutions, private enterprises and other social institutions to the English Program. Recommendations from the research should additional restructuring program and personnel exchange program for teachers and students to support for the ASEAN community.

Keywords : Roles of Government, English Program, EP

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อความหมายไปเกือบทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันมีคนทั่วโลกใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสารถึงจำนวน 2,000 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรของโลก และด้วยภาษาทางการของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่ใช้ในระหว่างการประชุม การโต้ตอบทางจดหมาย การจัดทำรายงานการประชุม ผลการพิจารณา และมติที่ประชุม ตลอดจนการจัดทำคำแถลงการณ์ และการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของอาเซียน (สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์, 2554) ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ประชากรไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่จะสื่อสารได้ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและสังคมในเวทีสากล

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยการประกาศนโยบายให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 โดยกำหนดให้มีการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาเป็นต้นไป ในปี พ.ศ. 2538 และได้ประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติ และโรงเรียน English Program (โรงเรียน EP) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) กระทรวงศึกษาธิการซึ่งได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว และด้วยนโยบายที่ต้องการยกระดับการศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีคำสั่งที่วก 1065/2544 ลงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2544 เรื่องให้ใช้นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการ

เรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สพฐ 43/2546 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหาให้มีการแก้ไขและเพิ่มเติมในเรื่องของนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอน ในหัวข้อการบริหารจัดการ และการวัดและประเมินผลการเรียน อีกทั้งในปี พ.ศ. 2547 สำนักงานคณะกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้มีการจัดโครงการเพียงรูปแบบเดียว คือ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ หรือที่เรียกว่า English Program (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2548)

ธุรกิจที่ให้บริการด้านการศึกษา ไม่แตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่น ที่ผู้ประกอบการต้องการแสวงหากำไรให้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ธุรกิจด้านการศึกษา นอกจากจะให้ผลประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ ในเรื่องของกำไรแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ และสังคมโดยรวมจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลของทุกประเทศต้องเข้ามาแทรกแซงระบบการศึกษาด้วยมาตรการต่างๆ นับตั้งแต่ การกำหนดนโยบายการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการแทรกแซงเพื่อให้ระบบการศึกษา สนองตอบความต้องการของภาคเศรษฐกิจได้มากที่สุด (ถวิล นิลใบ, ม.ป.ป.)

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความก้าวหน้าและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในประเทศไทย สภาผู้แทนราษฎร ได้ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเท่าที่ควร นักเรียนส่วนมากมีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ

อยู่ในระดับอ่อนเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสอบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานสากล นอกจากนี้จากผลการศึกษายังพบว่า แรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นการสะท้อนภาพให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาด้วยความหวังใยในสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลปัจจุบันจึงได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นความพยายามในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศที่ชัดเจนและเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

คุณภาพของโรงเรียนจึงควรครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนทุกด้านที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรของการศึกษานั้นๆ กำหนดไว้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [สกอ.], 2542)

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษกรณีศึกษาโรงเรียนสารคามพิทยาคมโดยเน้นที่นักเรียนและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสองภาษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ เกิดการนำมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจริงจัง และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนมีศักยภาพพร้อมเป็นส่วนหนึ่งในพลเมืองอาเซียน

วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

2.2 เพื่อศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

2.3 เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทราบถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

3.2 ทราบถึงบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

3.3 ทราบถึงแนวทางส่งเสริมการศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

4. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้รวบรวมทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง บทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนสารคามพิทยาคม เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทของภาครัฐต่อการศึกษา

ภาครัฐมีอำนาจหน้าที่ต่อการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

1) **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542** มีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [สกอ.], 2542) พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการศึกษาสำหรับเรื่องการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักสำคัญ อาทิ การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ, มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นโดยการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยเฉพาะการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรองรับสิทธิและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมทั้งประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้

รวมถึงต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกัน

คุณภาพภายนอก หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก 5 ปี มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้มาตรการภาษีส่งเสริมและให้แรงจูงใจ รวมทั้งใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม

2) **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545** พระราชบัญญัติบัญญัติขึ้นไว้และยินยอมของรัฐสภา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2545) มีสาระสำคัญ ดังนี้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงาน การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวง หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ

บริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากที่กล่าวมาตามมาตราดังกล่าว ก็สามารถสรุปได้ถึงบทบาทของภาครัฐ ในเรื่องการศึกษาในทางหลักการนั้น การศึกษาเป็นสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ที่รัฐบาลต้องดำเนินการอยู่แล้ว แต่ส่วนที่ขยายออกไปเป็นพิเศษ เช่น โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program: EP) นี้ ก็ยังต้องพึ่งพาบทบาทของภาครัฐให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.2 ความสำคัญของภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนไทยและคนทั่วโลกไปแล้ว มนุษยชาติทุกวันนี้สื่อสารกันด้วยภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางและจากที่ประเทศเรากำลังประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ จากเศรษฐกิจกระแสโลก และวิกฤติการเมือง การเรียนรู้ภาษาให้แตกฉาน ก็เป็นการช่วยบรรเทาภาวะทางเศรษฐกิจในขณะนี้ได้ อันเนื่องมาจากที่รัฐบาลประกาศให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ การเข้าใจเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะทำให้การติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยดีขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจให้เข้ามาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น สถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพ น่าจะมีส่วนส่งเสริมช่วยเหลือประเทศในแง่นี้ได้ (จิตพิสุทธิ์ จันตะคุต, 2553) ซึ่งโรงเรียนสองภาษา เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอัน

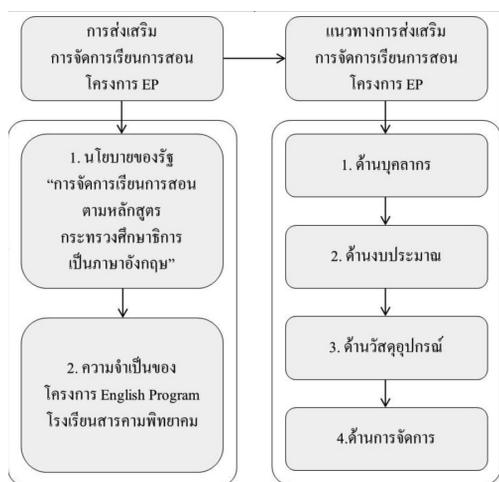
ดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทการผสมผสานกับความเป็นสากล สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สามารถทำได้ 2 แบบ คือ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) ซึ่งมีความแตกต่างกัน คือ EP จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นภาษาไทยและสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ส่วน MEP สอนได้ไม่เกิน 50% ของชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ ทั้งนี้โรงเรียนสามารถเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่มจากโรงเรียนปกติได้

4.3 หลักเกณฑ์การเปิดสอนและการบริการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2557 ด้วยภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีการใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุดภาษาหนึ่ง โดยที่องค์ความรู้ที่สำคัญของโลกส่วนใหญ่ถูกบันทึก และเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นเครื่องมือเพื่อเข้าถึงองค์ความรู้ และก้าวทันโลก รวมถึงพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล, ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสาร, ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก ด้วยหลักสูตรแบบเรียนสื่อการเรียนการสอน, ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่

ขยายโครงการพิเศษ ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้แก่ 1) English Program (EP) 2) Mini English Program (MEP) และ 3) International Program (IP) 4) English Bilingual Education (EBE) และยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร และเป็นไปตามกรอบความคิดหลัก โดยจัดให้มีการประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับครู (ผู้สอน) เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบาย การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้หน่วยงานที่ต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นำนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษข้างต้นไปกำหนดแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงศักยภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแต่ละแห่งในทุกสังกัด รวมทั้งบริบทและความต้องการของพื้นที่ที่แตกต่างกันด้วย

4.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากกรอบความคิดเชิงทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป แสดงดังภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

5. วิธีการดำเนินการศึกษา

5.1 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษามีรายละเอียดแนวทางการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ทบทวนเอกสารผลงานวิจัย

เกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวข้อง

2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีวิธีการดังนี้

- 2.1) การสังเกต โดยทำการสังเกตขณะสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนโครงการ English Program อาจารย์ผู้สอนผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และ
- 2.2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม โดยทำการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาใช้

วิธีการเลือกสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบเจาะจงจำนวน 35 คน ได้แก่นักเรียน โครงการ English Program 25 คน, อาจารย์ผู้สอน 3 คน, ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน และผู้ปกครองนักเรียน 5 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย 2.1) เครื่องบันทึกเสียง, เครื่องพิมพ์ (Printer) และกล้องถ่ายรูป 2.2) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการศึกษา ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ข้อมูลส่วนตัว **ตอนที่ 2** ข้อมูลสภาพบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนสารคามพิทยาคมและ **ตอนที่ 3** ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนสารคามพิทยาคม

3) การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์

ข้อมูล

มีขั้นตอน ได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ และการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยหาความน่าเชื่อถือจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยวิธีสัมภาษณ์ประเด็นเดียวกันในบริบทที่ต่างกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบ ว่ามีประเด็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

5.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) พื้นที่ศึกษา คือ โรงเรียนสารคาม

พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2) ประชากรในที่ใช้ในการศึกษา

คือนักเรียน โครงการ English Program อาจารย์ผู้สอนชาวไทย ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 35 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

แบบสอบถาม

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการศึกษาเป็นผู้เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่ได้นัดหมายกับทางโรงเรียน เครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูลส่วนนี้ คือแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวทางวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาโรงเรียนสารคามพิทยาคม

5) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) นำเสนอในรูปตาราง ประกอบการบรรยาย

6. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ บทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน มีความเข้าใจต่อระดับการปฏิบัติบทบาทของภาครัฐอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ส่วนผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน โดย 1) ด้านบุคลากร มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านงบประมาณ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาของโครงการ English Program และ 4) ด้านการจัดการมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นต่อโครงการ English Program

โดยผู้ศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนามเมื่อ วันพฤหัสบดี ที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ณ ห้องเรียน English Program โรงเรียนสารคามพิทยาคมอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามแสดงดังภาพที่ 2

ภาพประกอบ 2 การสัมภาษณ์แบบสังเกตและการสนทนากลุ่ม

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ชี้ให้เห็นว่า

7.1 กระทรวงศึกษาธิการควรมีหน่วยงานเฉพาะ ที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพโรงเรียน ที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีแก่นักเรียนได้รับประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

7.2 ควรประเมินโครงการจัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจ สำหรับฝ่ายบริหารในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

7.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ กับนักเรียนที่เรียนหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาไทย

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาคณะผู้บริหารหัวหน้าโครงการ EP รวมถึงบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ.2549 - 2553)*. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2557, จาก www.moe.go.th/web_studyenglish/p_eng_2549-2553.doc
- จิตพิสุทธิ์ จันตะคุต. (2553). *ความสำคัญของภาษาอังกฤษ*. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2557, จาก <https://sites.google.com/site/krujitpisut/khwam-sakhay-khxng-phasa-xangkv>
- ถวิล นิลใบ. (ม.ป.ป.). *บทบาทของภาครัฐต่อระบบการศึกษา*. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.eco.ru.ac.th/tawin/education/role.htm>
- โรงเรียนสารคามพิทยาคม. (2546). *About our English Program*. ค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2557, จาก <http://ep.spk.ac.th/about-sarakham-pittayakhom-schools-english-program/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวปฏิบัติ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [สกอ.]. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/lawedu2542.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/lawedu2545.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น [สำนักงาน ก.ถ.]. (2544). *แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2557, จาก www.local.moi.go.th/plan01.doc

- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *รายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ*. ค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/38049-5292.pdf>
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ.]. (2556). *แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556*. ค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.plan.obec.go.th/download/tukmong/subsidy56.pdf>
- สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์. (2554). *ภาษาทางการของอาเซียนคือภาษาอะไร*. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2557, จาก http://hq.prd.go.th/prTechnicalDM/ewt_news.php?nid=1145&filename=index
- English Program, Sarakhampittayakhom School. (2012). *Sarakhampittayakhom School EP Newsletter2012/2555*. MahaSarakhom: Institute.
- Oxford Dictionaries. (2014). *The History of English*. Retrieved August 18, 2014, from <http://www.oxforddictionaries.com/words/the-history-of-english>